

Службу Айчыне і вучыў быць патрыётамі

Сямён Сцяпанавіч ДАШКЕВІЧ унёс свой уклад у развіццё адукацыі ў мазырскім сяле



1946 год. Сямён Сцяпанавіч Дашкевіч – дырэктар Бельскай школы.

Бываюць у нашым жыцці людзі, якіх можна параўнаць з эпохай Прызых жыццё, лёс прыходзяць усе перамены, падзеі, як добрыя, так і не вельмі трагедыя. Такія людзі старджаюцца для таго, каб стварыць гісторыю, працягваюць жыццё на зямлі, несці на сваіх плячах цяжкія выпрабаванні.

Бацькоўская навука

З нашых землякоў, каго закарнула Вялікая Айчынная вайна, хочацца ўспомніць Дашкевіча Сямёна Сцяпанавіча і па праву прызнаць яго заслугі. Гэты чалавек усім сваім жыццём даказаў, што служэнне Айчыне – самае дарагое, неабходнае, што можа быць у жыцці сапраўднага чалавека.

У далёкім 1919 г. ў сям'і простага селяніна Сцяпана Фядосавіча Дашкевіча ў вёсцы Беляя Мазырскага раёна нарадзіўся хлопчык, якога назвалі Сямёнам. У сям'і было яшчэ тры дзяцей, дзятчата. Сям'я была працавітая, жылі са сваёй працы, які кажучы ў нас «з мазыля». Бацька быў добрым сям'янінам, дзеці прывучаліся да працы з дзяцінства, а яе, гэтай працы, у сялянскай гаспадарцы хапала. Акрамя таго, дзеці ведалі, што такое лёс, дзе здабыць рыбу, а сын Сямён дзякуючы бацьку стаў добрым паляўнічым.

У той жа час бацька разумев, што ўжо прыйшоў час іншых людзей, вучоных, адукаваных. Усе ўмовы для вучобы, атрымання прафесіі былі. З чацвярці дзяцей без адукацыі не застаўся ніхто: дачка Раіна і Воляга сталі медсёстрамі, а сын Сямён і дачка Паша – настаўнікамі. У той час гэта быў небывалы бацькоўскі подзвіг – вывучыць усіх дзяцей, даць ім публіку ў жыццё, выказаць сапраўднымі саветамі і прыкладам.

Сям – гэта тонар кожнага бацькі, яго працяг, яго надзея. Сапраўдным сынам, класным братам быў Сямён Сцяпанавіч Дашкевіч. Не падвёў свайго бацьку, нідзе не заплітаў сваю сям'ю. Зараз прыйшоў час расказаць аб гэтым чалавечку больш падрабязна.



1943 год. Ленінград. Шпіталь.

Ленінграда. Выходзячы ў горад, малады афіцэр бацьку, як страшна было навокал: голод, холад, памерлыя людзі, якіх цягнуць на санках пахаваць, 125 грамаў блакдамага хлеба.

З успамінаў дачкі Ларысы Сямёнаўны: «Каля фантана на вуліцы часта сядзела старынякая бабуля, якая ўжо нічога і не прасіла, – усе аднолькава галадалі. Збіраў Сямён Дашкевіч са свайго афіцэрскага пайка хлеб, прасіў саслужыўцаў таксама аддаваць хлеб і што было з прадуктаў, прыносіў старой жанчыне, аддаваў яе ўнукам. Там і пачуў упершыню ад яе «Спасі Бога» замест прывычнага «дзякую». Усе сваё жыццё потым ён так гаварыў, Магчыма, і выжыў дзякуючы малітвам удзячнай бабулі.

Пры прарыве блакдады быў цяжка паранены, асколкі міны прайшлі праз руку, папалі ў грудзі і лёгкія. З гэтым асколкам, які закапсуліраваўся ў лёгкім, Сямён Сцяпанавіч пражыў усё жыццё. З тэнак пляча доўгія гады выходзілі дробныя асколкі. Такія пам'яць аб вайне. Знаходзіліся на лячэнні ў шпіталі ў Ленінградзе, працягваю служыць Айчыне – выкрыў нямецкага шпіёна, ворага народа.

Напамінак аб вайне сталі дзяржаўныя ўзнагароды: ордэн Айчынай вайны II ступені, медалі «За абарону Ленінграда», «За вызваленне Варшавы», «За перамогу над Германіяй».

Вялікая змена

У 1946 годзе пасля працяглага знаходжання ў шпіталі ў сувязі з сур'ёзным раненнем Сямён Дашкевіч дэмабілізаваўся з радыо Савецкай арміі, вярнуўся дадому ў вёску Беляя. Пачаў працаваць па сваёй першай спецыяльнасці – настаўнікам. Паступіў у Мазырскі педінстытут, атрымаў вышэйшую адукацыю. А з 1946-га па 1956 г. працаваў дырэктарам Бельскай школы. Школа пасля вызвалення вёскі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў мела непрыглядны стан: у будынку старой карчмы (там да вайны была школа) фашысты наладзілі канюшня для сваіх коней, памышанне стала непрыгодна для заняткаў з дзецьмі. Спачатку ўрокі праводзіліся ў доме пасобніка акупантаў Кузьменка, які ўцеўся ад немцамі. Потым школу пабудавалі на вуліцы Першамайскай. Будынак быў не надта



Бацька Сцяпан Фядосавіч Дашкевіч.

прасторны, таму заняткі праводзіліся ў дзве змены. Малады дырэктар, былы франтавік па-ваеннаму ўпаўнёна выконваў свае абавязкі.

Не доўга выбіраў для сябе Сямён Сцяпанавіч жанку: убацьку ў аддзеле адукацыі маладога інспектара Наталлю Александрэўну Прусс і загахаўся. Самастойная, адказная, прыгожая. Што яшчэ патрэбна для будаўніцтва сям'і? Аб моцных пачуццях не гаварылі, больш думалі, як паставіць свой дом, выгадаваць добрых дзяцей, стаць прыкладам не толькі сваім дзецям, але і вучням у школе, аднавяскоўцам. Настаўнік на сяле – гэта больш чым настаўнік: гэта дарадца, прыклад для ўсіх. Маладая сям'я жыла па прынцыпах «настаўнік заўсёды на відзе» і «хто, калі не я?».

Аб тых цяжкіх гадах сам Сямён Сцяпанавіч раскаваў сваім дзецям.

З успамінаў дачкі Ларысы Сямёнаўны: «Бацька раскаваў, што пасля вайны настаўнікі атрымлівалі прадуктовыя карткі, а пакольку бацькі працавалі ў дзве змены, картка было чатыры. Жылі тады насупраць школы па вуліцы Першамайскай у дзедавай хаце. Фашысты ў час акупацыі спалілі ў вёсцы 23 хаты, таму ў той час у доме жылі па некалькі сям'яў. Наша сям'я таксама пражывала ў цеснаце з усімі бацькавымі сёстрамі і дзядулем з бабуляй. Карткі кармілі ўсю вялікую радню. І нават калі бацькі пабудавалі свой дом у 1947 годзе і перайшлі туды, дзве карткі засталіся ў сям'і дзеда, бо праба было падтрымаць сваіх родзічаў. Восць тэх быў выхаваны мой бацька: перш за ўсё – клопат аб сям'і».

Асабісты прыклад

Першымі ў сям'і нарадзіліся два браты Ларысы Сямёнаўны – Фёдар і Аляксандр. Потым – доўгачаканая дзятчунка, маміна радасць Сямён Сцяпанавіч быў вельмі строгім, выхоўваў сыноў па-ваеннаму. Ніколі не хрычаў на іх, тым больш не біў, але аўтарытэт бацькі ў сям'і быў вялікім. Пятрабаваў акуртанасці ў адзёнку, чыстым абутку – і сам быў прыкладам. Ваенная выпраўка і самадyscyпліна – рысы характара Сямёна Сцяпанавіча, гэтага патрабаваў і ад дзяцей. Гэта дало свой вынік: Фёдар і Аляксандр выраслі сапраўднымі грамадзянамі сваёй краіны, атрымалі адукацыю. Дачка Ларысы стала медыцынскім работнікам, усё жыццё даламагала людзям.

З успамінаў Ларысы Сямё-

наўны: «Памятаю бацьку як вельмі ахайнага чалавека. Кіцьцель (ён доўга яго насіў) заўсёды адрасаваны, боты начышчаны да бласку, сам ніколі не быў неапаголеным або настрыжаным. Таго ж патрабаваў і ад дзяцей, сваіх і чужых. Знешня ахайнасць выпрацоўвала ўнутраную дысцыпліну. У сям'і абавязкі па выхаванні былі размеркаваны: бацька займаўся сынамі, а маці – дачкой. Памітаецца яшчэ з дзяцінства, што бацька заўсёды нешта здабываў: рыбу, грыбы, дзціну».

Праца дырэктарам школы, затым настаўнікам гісторыі і географіі дзаволіла Сямёну Сцяпанавічу выховаць не адно пакаленне вучняў, пры-вілі ім такія рысы характара, як сумленнасць, адказнасць, прыстойнасць, акуртанасць.

Мы памятаем

З архіўных дакументаў: «Даклад начальніка Мазырскага РАА па выніках 1950/1951 навучальнага года: «С. С. Дашкевіч праводзіць урокі цікава, з улікам палі у рознасці навуачна-цаў, згодна патрабаванню навучальнага праграму».

За гэтымі сухімі словамі хаваецца вялікая работа педагога. Урокі гісторыі і географіі запаміналі многім вучням раскаваў настаўніка аб Вялікай Айчынай вайне, аб блакдадзе Ленінграда. Напаўна, запаміналі таксама паходы, якія арганізоўваў і праводзіў Сямён Сцяпанавіч. Не адзін хлопчык выбрав прафесію венага дзякуючы настаўніку-франтавіку, яго прыкладу. Пасля сувязі са сваімі вучнямі Сямён Сцяпанавіч падтрымліваў іх жыццё – сустракаліся, размаўлялі, раскавалі аб сваіх поспехах і няўдачах. Атрымлівалі адбярэнне, парадку, жыццёвую падказку. Асабліва выдзяляў тых, хто стаў ваенным. Такія сустрачкі працягваліся далёка за поўнач.

Быў Сямён Сцяпанавіч апорай для сваёй сям'і да канца жыцця. Памятаў, што ў сваіх сясцёр ён адзіны брат, мужчына, абаронца.

Памёр Сямён Сцяпанавіч Дашкевіч 20 студзеня 1993 года, пахаваны на могілках у роднай вёсцы Беляя. Да яго на магілу прыходзяць не толькі родныя, але і вучні, тыя, у сэрцах якіх Настаўнік пакінуў добры след.

Паміць аб воіну, абаронцу Радзімы ўвекавечана ў Зале Воінскай Славы супрацоўнікаў органаў дзяржаўскай у Галюўным Ваенным храме Расійскай Федэрацыі ў горадзе Маскве.

Наталля ПАБОКАВА, бібліятэкар Бельскай сельскай бібліятэкі.